

POSUDEK VEDOUCÍ NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Název práce: Působení školní psycholožky/psychologa v oblasti učitelského vyhoření

Autora: Bc. Anna Bartoňová

Diplomová práce Anny Bartoňové se zabývá tím, jakou roli má v agendě školních psychologů práce s učiteli a učitelskými týmy, a to zejména v rámci prevence a řešení syndromu vyhoření. Diplomní výzkum představoval dílčí studii v rámci výzkumu učitelského vyhoření (projekt podpořený GAČR) a stal se důležitým prvkem při vývoji metodiky učitelského sdílení profesních zkušeností (projekt podpořený TAČR).

Výslednou práci považuji za velmi zdařilou – poskytla systematicky utříděné poznatky z odborných zdrojů i z legislativních a metodických dokumentů a dále přinesla rozsahem menší, ale precizně realizovanou empirickou studii. Ta představovala rozhovory s deseti školními psycholožkami a školním psychologem, které byly zpracovány tematickou analýzou. Text je čtivý, logicky vystavěný, ani po formální stránce nemám k práci žádné výhrady.

Práce je poměrně rozsáhlá (přes 100 stran textu, což tedy znamená překročení katedrou doporučeného rozsahu). Až na výjimky ale všechny části pokládám za zdůvodněné a přiměřeně obsáhlé. Práce s literaturou je velmi dobře zvládnutá – autorka přistupovala ke zdrojům analyticky. Prezentace výsledků sice místy působí zdlouhavě, protože se některé informace opakují, ale jejich osekání by nebylo šťastné, neboť by pak analýza nebyla tak důvěryhodná.

Studie byla dobře vystavěná. Rozhovory byly vedeny skutečně jako polostrukturované, autorka se vhodně a citlivě doptávala. Výsledné rozhovory tak představují skvělý zdroj dat o perspektivě školních psychologů na práci s učitelským vyhořením. Analýza byla provedena zřetelně popsanými postupy. Identifikované kategorie a jejich rodiny tvoří „dobrý tvar“. Výsledky jsou zajímavé. Jasně se ukázalo, že omezená práce s učitelskou profesní spokojeností a potenciálním vyhořením vyplývá z mládí a nezkušenosti psychologa/žek (a s tím související jejich nejistoty a asymetrie) a dále ze zkrácených úvazků, které vedou k soustředění na řešení žákovských a třídních problémů. Také se ukázalo, že školní psycholog/žky až na jednu výjimku nevyvíjí žádné specifické aktivity k prevenci a intervenci syndromu vyhoření a celkově velmi málo pracují s učitelskými negativními pocity. Za svoji hlavní aktivitu směřující k tomu, aby školní psycholog/žky zvládli pracovní zátěž, pokládají vytvoření nespécifických a neformálních příležitostí k „ulevení si“. Otázkou do diskuse je, zda a jak tato forma pomoci (ačkoliv je jistě účinná) přispívá či brání prohlubování profesní prestiže, a tedy i postavení školních psychologů/žek. Cítí zde autorka nějaké riziko a pokud ano, vidí možnost, jak ho snížit?

Studie také naznačila, že z hlediska pregraduální přípravy a profesního rozvoje by vzdělávání školních psychologů/žek mělo být více zaměřeno na práci s učitelskými negativními pocity a možnostmi jejich identifikace, prevence i odstraňování. Mohla by autorka v rámci obhajoby sumarizovat, které kompetence v této oblasti zkoumané školní psycholožky a psycholog postrádají, a tedy kde vidí možnosti úpravy obsahu pregraduálního a celoživotního profesního vzdělávání?

Závěr: Diplomovou práci Anny Bartoňové pokládám za vysoce kvalitní. Autorka v ní prokázala schopnost systematické práce s odbornými zdroji a dobré badatelské dovednosti. Diplomovou práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.